

KOLDING SOCIAL-DEMOKRAT

FOR SOCIALISMEN

FRIHED
LIGHED
BRODERSKAB

MOD KAPITALISMEN

Nr. 257

Mandag den 6. November

1916

KOLDING SOCIAL-DEMOKRAT

Mandag den 6. November 1916

- avisartikel renskrevet for tydeliggørelse og mulighed for brug af pdf-filens værktøj -

Vejen Andelsmejeri 1891—1916.

I Anledning af Vejen Andelsmejeris 25 Aars Jubilæum Tirsdag den 7. November, har vi modtaget en Artikel, som vi nedenfor gengiver i noget forkortet Form.

Naar her skal forsøges at give en kortfattet Oversigt over Vejen Mejeris Oprettelse og Udvikling gennem forløbne 25 Aar, sker dette navnlig med den yngre Slægt i Tanke, da den ældre ret vel kender baade Mejeriets Forhistorie og dets senere Forløb.

Mejeriets første Love er dateret den 24. April 1891 fra hvilken Dato dets Oprettelse altsaa maa regnes; men det begyndte ikke sin Virksomhed før 7. November s. A.

I Anledning af Vejen Andelsmejeris 25 Aars Jubilæum Tirsdag den 7. November, har vi modtaget en Artikel, som vi nedenfor gengiver i noget forkortet Form.

Naar her skal forsøges at give en kortfattet Oversigt over Vejen Mejeris Oprettelse og Udvikling gennem forløbne 25 Aar, sker dette navnlig med den yngre Slægt i Tanke, da den ældre ret vel kender bade Mejeriets Forhistorie og dets senere Forløb.

Mejeriets første Love er dateret den 24. April 1891 fra hvilken Dato dets Oprettelse altsaa maa regnes, men det begyndte ikke sin Virksomhed før 7. November s. A.

Nuværende Nationalbankdirektor Johannes Lauridsen havde flere Aar i Forvejen købt en Del Mælk i Omegnen og behandlet den i sit eget Mejeri, først paa Grønvang og siden paa Fabriken »Nørrejylland«. Da Egnens større og mindre Landmænd sluttede sig sammen om et Mejeri-Andelsforeta ende, gik Johannes Lauridsen med til Oprettelse af et Andelsmejeri, der kunde byde de bedste Muligheder for et første Klasses Produkt.

Andelsmejeriets første Bestyrelse kom til at bestaa af følgende: For Vejen Sogn: Johannes Lauridsen, Grønvang; S. P. Knudsen, L. Skovgaard og L. Rasmussen, Vandamgaard; for Læborg Sogn: Lauge Petersen, Stagelund; og Lærer Jensen, Læborg, og for Malt Sogn: Frederik Hansen, Ø. Haugaard, og S. K. Hansen, Skovgaard. Ialt 30 forskellige Mænd har haft Sæde i Bestyrelsen i længere eller kortere Tid. Af nulevende har Lauge Petersen, Stagelund, holdt længst ud, 16 $\frac{1}{2}$ Aar, skønt han sikkert af alle Medlemmerne har haft længst til Møderne, men afdøde Landstingsmand Rasmussen, Vandamgaard, har fungeret som Medlem i lige saa langt Tidsrum, sine to sidste Aar tillige som Formand.

Nuværende Nationalbankdirektor Johannes Lauridsen havde flere Aar i Forvejen købt en Del Mælk i Omegnen og behandlet den i sit eget Mejeri, først paa Grønvang og siden paa Fabriken »Nørrejylland«. Da Egnens større og mindre Landmænd sluttede sig sammen om et Mejeri-Andelsforetagende, gik Johannes Lauridsen med til Oprettelse af et Andelsmejeri, der kunde byde de bedste Muligheder for et første Klasses Produkt.

Andelsmejeriets første Bestyrelse kom til at bestaa af følgende: For Vejen Sogn: Johannes Lauridsen, Grønvang; S. P. Knudsen, L. Skovgaard og L. Rasmussen, Vandamgaard; for Læborg Sogn: Lauge Petersen, Stagelund; og Lærer Jensen, Læborg, og for Malt Sogn: Frederik Hansen, Ø. Haugaard, og S. K. Hansen, Skovgaard. I alt 30 forskellige Mænd har haft Sæde i Bestyrelsen i længere eller kortere Tid. Af nulevende har Lauge Petersen, Stagelund, holdt længst ud, 16 $\frac{1}{2}$ Aar, skønt han sikkert af alle Medlemmerne har haft længst til Møderne, Men afdøde Landstingsmand Rasmussen, Vandamgaard, har fungeret som Medlem i lige saa langt Tidsrum, sine to sidste Aar tillige som Formand.

Til Andelsmejeriets daglige Drift antoges som Bestyrer Mejerist P. Simonsen, der havde bestyret Johs. Lauridsens Fællesmejeri. Da han ved Maj 1900 fratraadte for at overtage det til Mejeriet knyttede Mælkeudsalg samt anden privat Virksomhed, antoges Mejerist J. Jakobsen, tidligere Bestyrer for Andelsmejeriet i Aarre; begge har de haft den Tilfredsstillelse flere Gange at faa synlig Anerkendelse ved Smørudstillinger, hvad de mange Diplomer paa Mejeriets Kontorer vidner tilstrækkeligt om.

Da der skulde købes Byggegrund, var man klar over, det havde sin Betydning, at Mejeriet kom til at ligge i Nærheden af Stationen af Hensyn baade til Anlægets og Driftens Kørsler. Bestyrelsen henvendte sig derfor til daværende Gaardejer C. P. Jacobsen, Vejen, og købte af ham et Areal af ca. 2½ Skp. Land for 1750 Kr., hvilket svarer til en Pris af ca. 40 Øre pr. Kv.-Alen. Opførelsen af Bygningerne overdroges til Murermester Chr. Sørensen, Høllund, for 12,398 Kr. 13 Øre. Maskinanlægget overdroges til Konstantin Hansen og Schrøder i Kolding for 4968 Kr.

Tilligemed en Del nyt Inventarium samt Vederlaget til Johs. Lauridsen for brugte Redskaber i hans hidtil drevne Mejeri, kom Andelsmejeriet til at staa i en Sum af 28,551 Kr. 99 Øre.

Til Andelsmejeriets daglige Drift antoges som Bestyrer Mejerist P. Simonsen, der havde bestyret Johs. Lauridsens Fællesmejeri. Da han ved Maj 1900 fratraadte for at overtage det til Mejeriet knyttede Mælkeudsalg samt anden privat Virksomhed, antoges Mejerist J. Jacobsen, tidligere Bestyrer for Andelsmejeriet i Aarre; begge har de haft den Tilfredsstillelse flere Gange at faa synlig Anerkendelse ved Smørudstillinger, hvad de mange Diplomer paa Mejeriets Kontorer vidner tilstrækkeligt om.

Da der skulle købes Byggegrund, var man klar over, det havde sin Betydning, at Mejeriet kom til at ligge i Nærheden af Stationen af Hensyn baade til Anlægets og Driftens Kørsler. Bestyrelsen henvendte sig derfor til daværende Gaardejer C. P. Jacobsen, Vejen og købte af ham et Areal af ca. 2½ Skp. Land for 1750 Kr., hvilket svarer til en Pris af ca. 40 Øre pr. Kv.-Alen. Opførelsen af Bygningerne overdroges til Murermester Chr. Sørensen, Høllund, for 12,398 Kr. 13 Øre. Maskinanlægget overdroges til Konstantin Hansen og Schrøder i Kolding for 4968 Kr.

Tilligemed en Del nyt Inventarium samt Vederlaget til Johs. Lauridsen for brugte Redskaber i hans hidtil drevne Mejeri, kom Andelsmejeriet til at staa i en Sum af 28,551 Kr. 99 Øre.

Mejeriets Bygninger har indtil i 1914 ikke undergaaet væsentlig Forandring. Det oprindelige Ishus er erstattet med et moderne Køleanlæg, og der er opført en Tværbygning til den nordre Ende af Mejeriet. Her indrettedes en Butik. Der anskaffedes en ny Dampkedel i 1904, ny Dampmaskine 1914, to ny kombinerede Kærne- og Æltemaskiner 1908, ny Centrifuger osv., hvilket dog tildels maa betragtes som Vedligeholdelser. Køleanlægget med tilhørende Maskiner og Bygninger til et Beløb af ca. 15,000 Kr. samt det elektriske Lysanlæg og Centralvarme kommer ind under Nyanskaffelser.

Med Hensyn til disse Oplysninger maa tilføjes, at Mælke-mængden i de svundne 25 Aar er steget ganske overordentligt; det første Helaarsregnskab fra Maj 1892 til 1893 udviser en Mælkelevering af ca. 3 $\frac{1}{2}$ Mill. Pund,

medens vi nu er oppe paa en Levering af ca. 10 Millioner og derover, altsaa omtrent det tredobbelte.

Navnlig i de sidste Aar er der indenfor Mejerikredsen arbejdet stærkt hen til Levering af god Mælk. Betydningen heraf har tidligere været fremholdt for Leverandørerne, dels fra Bestyrelsens og Bestyrerens Side, dels gennem Foredrag af tilkaldte fremmede sagkyndige paa Mejeriomraadet, og som et ret virksomt Led i de'te Arbejde maa tillige nævnes de i sin Tid under Dyr-læge Hegelunds Vejledning afholdte Mælkekursus paa Ladelund Landbrugsskole.

Mejeriets Bygninger har indtil i 1914 ikke undergaaet væsentlig Forandring. Det oprindelige Ishus er erstattet med et moderne Køleanlæg, og der er opført en Tværbygning til den nordre Ende af Mejeriet. Her indrettedes en ny Butik. Der anskaffedes en ny Dampkedel i 1904, ny Dampmaskine 1914, to nye kombinerede Kærne- og Æltemaskiner 1908, ny Centrifuger osv., hvilket dog tildels maa betragtes som Vedligeholdelser. Køleanlægget med tilhørende Maskiner og Bygninger til et Beløb af ca. 15,000 Kr. samt det elektriske Lysanlæg og Centralvarme kommer ind under Nyanskaffelser.

Med Hensyn til disse Oplysninger maa tilføjes, at Mælke-mængden i de svundne 25 Aar er steget ganske overordentligt; det første Helaarsregnskab fra Maj 1892 til 1893 udviser en Mælkelevering af ca. 3 $\frac{1}{2}$ Mill. Pund, medens vi nu er oppe paa en Levering af ca. 10 Millioner og derover, altsaa omtrent det tredobbelte.

Navnlig i de sidste Aar er der indenfor Mejerikredsen arbejdet stærkt hen til Levering af god Mælk. Betydningen heraf har tidligere været fremholdt for Leverandørerne, dels fra Bestyrelsens og Bestyrerens Side, dels gennem Foredrag af tilkaldte fremmede sagkyndige paa Mejeriomraadet, og som et ret virksomt Led i dette Arbejde, maa tillige nævnes de i sin Tid under Dyr-læge Hegelunds Vejledning afholdte Mælkekursus paa Ladelund Landbrugsskole.

At det alt tilsammen har sat Frugt i en tiltagende Interesse for at levere renere Mælk, er utvivlsomt; men hvad der synes i særlig Grad at have fremmet Interessen og stærkt understreget Betydningen af god Mælk, er den sagkyndige Mælkebedømmelse, der foretages et Par Gange i hver Maaned med Karaktergivning for hver Levering, idet det betragtes som en Æressag, hvad det ogsaa bør være, at faa en god Gennemsnitskarakter ved Aarets Slutning. Mejeriet har to Mælkevogne i Gang i Byen.

Som adskillige andre Mejerier, navnlig her i Sydjylland, har ogsaa Vejen Andelsmejeri i flere Aar leveret Fløden til videre Behandling syd for Grænsen, hvorved det havde en betydelig større Aarsindtægt end ved at afhænde Smørret til en Grosserer herhjemme eller gennem Smørpakkeriet, hvori Mejeriet er Parthaver, til England. Denne Mejeridrift blev imidlertid standset ved den store Krigs Udbrud; men forhaabentlig standses ikke vor hjemlige Drift og heller ikke Afsætningen til vore danske Kunder.

Naar det nu efter 25 Aars Arbejde maa siges, at Vejen Andelsmejeri ikke har haft større Vanskeligheder at overvinde end saadanne, som en større Bedrift altid medfører, og naar der heller ikke er lidt Tab af nogen Betydning, saa maa de vekslende Bestyrelser, der har lede Mejeriets Forhold udadtil, og de to Mejeribestyrere, hvem den daglige Drift har været betroet, dele Æren med hverandre derfor. De fortjener alle Tak for den Tid, de Tanker og det Arbejde, de har ofret i Mejeriets Tjeneste.

At det alt tilsammen har sat Frugt i en tiltagende Interesse for at levere renere Mælk, er utvivlsomt; men hvad der synes i særlig Grad at have fremmet Interessen og stærkt understreget Betydningen af god Mælk, er den sagkyndige Mælkebedømmelse, der foretages et Par Gange i hver Maaned med Karaktergivning for hver Levering, idet det betragtes som en Æressag, hvad det ogsaa bør være, at faa en god Gennemsnitskarakter ved Aarets Slutning. Mejeriet har to Mælkevogne i Gang i Byen.

Som adskillige andre Mejerier, navnlig her i Sydjylland, har ogsaa Vejen Andelsmejeri i flere Aar leveret Fløden til videre Behandling syd for Grænsen, hvorved det havde en betydelig større Aarsindtægt end ved at afhænde Smørret til en Grosserer herhjemme eller gennem Smørpakkeriet, hvori Mejeriet er Parthaver, til England. Denne Mejeridrift blev imidlertid standset ved den store Krigs Udbrud; men forhaabentlig standser ikke vor hjemlige Drift og heller ikke Afsætningen til vore danske Kunder.

Naar det efter 25 Aars Arbejde maa siges, at Vejen Andelsmejeri ikke har haft større Vanskeligheder at overvinde end saadanne, som en større Bedrift altid medfører, og naar der heller ikke er lidt Tab af nogen Betydning, saa maa de vekslende Bestyrelser, der har ledet Mejeriets Forhold udadtil, og de to Mejeribestyrere, hvem den daglige Drift har været betroet, dele Æren med hverandre derfor. De fortjener alle Tak for den Tid, de har ofret i Mejeriets Tjeneste.